

TÜRK TORAKS DERNEĞİ

TÜRK TORAKS DERNEĞİ MESLEKSEL AKCİĞER HASTALIKLARI ÇALIŞMA GRUBU "28 NİSAN DÜNYA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GÜNÜ VE 1 MAYIS EMEK VE DAYANIŞMA GÜNÜ" BASIN BİLDİRİSİ

Sağlıklı nefes, güvenli çalışma ve insan onuruna yakışır iş koşulları herkes için haktır.

28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü vesilesiyle, çalışma yaşamının temel bir gerçeğini bir kez daha vurguluyoruz: İş kazaları ve meslek hastalıkları kader değildir; önlenebilir halk sağlığı sorunlarıdır.

Çalışma ortamlarında karşılaşılan tozlar, kimyasallar, gazlar, dumanlar, biyolojik ajanlar ve uygun olmayan çalışma koşulları, başta solunum sistemi olmak üzere birçok organ ve sistemi etkileyebilmektedir. Mesleki akciğer hastalıkları, dünyada ve ülkemizde çalışan sağlığını tehdit eden en önemli hastalık gruplarından biridir. Silikozis, asbest ilişkili hastalıklar, mesleki astım, hipersensitivite pnömonisi, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, mesleki kanserler ve işe bağlı diğer solunum sistemi hastalıkları; çoğu zaman geç tanı almakta, bildirim yetersiz kalmakta ve önlenebilir olmalarına rağmen çalışanların yaşamını kalıcı biçimde etkilemektedir.

Bugün hâlâ birçok çalışan; madenlerde, inşaatlarda, tersanelerde, sanayide, tekstilde, tarımda, sağlık hizmetlerinde, temizlik işlerinde ve küçük ölçekli işletmelerde solunum sağlığını tehdit eden risklerle karşı karşıyadır. Özellikle kayıt dışı çalışma, taşeronlaşma, göçmen işçilik, çocuk ve genç işçiliği, yetersiz denetim ve iş güvencesizliği bu riskleri daha da artırmaktadır.

Çalışanların sağlığını korumanın yolu yalnızca hastalık ortaya çıktıktan sonra tedavi etmek değil, hastalığa yol açan maruziyetleri kaynağında önlemektir. Etkili toz kontrolü, kapalı sistemler, havalandırma, ıslak çalışma yöntemleri, ikame, düzenli ortam ölçümleri, uygun kişisel koruyucu donanım, sağlık gözetimi, erken tanı ve meslek hastalığı bildirim sistemlerinin güçlendirilmesi yaşamsal öneme sahiptir.

2026 yılı için Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 28 Nisan teması, "herkes için sağlıklı psikososyal çalışma ortamı" sağlanmasına dikkat çekmektedir. Bu tema, iş sağlığının yalnızca fiziksel risklerden ibaret olmadığını; aşırı iş yükü, güvencesizlik, uzun çalışma saatleri, şiddet, taciz, mobbing, tükenmişlik ve stres gibi psikososyal risklerin de çalışan sağlığını doğrudan etkilediğini göstermektedir. Sağlıksız psikososyal çalışma ortamları, solunum hastalığı olan çalışanlarda hastalık kontrolünü, tedaviye uyumu, işe devamı ve yaşam kalitesini de olumsuz etkileyebilir.

Mesleki akciğer hastalıklarının önlenmesinde birincil korunma temel yaklaşım olmalıdır. Zararlı maruziyetler kaynağında ortadan kaldırılmalı veya en aza indirilmelidir. İş sağlığı ve güvenliği kapsamında, işyerlerinde düzenli risk değerlendirmesi ve ortam ölçümleri yapılmalı; sonuçlar çalışanlarla ve işyeri sağlık birimleriyle şeffaf biçimde paylaşılmalıdır. Sağlık gözetimi bilimsel esaslara göre yürütülmeli, spirometri, akciğer grafisi, yüksek riskli gruplarda ileri değerlendirmeler ve uygun mesleki öykü alma uygulamaları standartlaştırılmalıdır. Meslek hastalıklarının tanı ve bildirim süreçleri kolaylaştırılmalı, çalışanların hak kaybına uğramayacağı güvenli ve erişilebilir mekanizmalar kurulmalıdır. Göçmen, taşeron, kayıt dışı, çocuk ve genç çalışanlar gibi kırılgan gruplar için özel koruyucu politikalar geliştirilmelidir.

28 Nisan, yaşamını işi nedeniyle kaybeden, hastalanan ya da sakatlanan çalışanları anma günüdür. 1 Mayıs ise emeğin, dayanışmanın ve insanca çalışma talebinin günüdür. Bu iki tarih bize aynı sorumluluğu hatırlatmaktadır: Her çalışan sağlıklı nefes alma, güvenli çalışma ve insan onuruna yakışır koşullarda yaşama hakkına sahiptir.

Türk Toraks Derneği Mesleki Akciğer Hastalıkları Çalışma Grubu olarak; iş kazalarının, meslek hastalıklarının ve işe bağlı solunum sistemi hastalıklarının önlenmesi için bilimsel bilgi üretmeye, farkındalık oluşturmaya, çalışan sağlığını savunmaya ve koruyucu politikaların güçlendirilmesi için katkı sunmaya devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla duyururuz.

Unutulmamalıdır: Meslek hastalıkları kader değildir. Önlenbilir hastalıklardır. Sağlıklı işyerleri, sağlıklı toplumun temelidir.

Türk Toraks Derneği